

LICHT VOOR ONS UIT

PASTORAAL BELEIDSPLAN LUMEN CHRISTI

2014-2017

Inhoudsopgave:

1. Inleiding: Waarom een nieuw pastoraal beleidsplan?	2
2. Wie zijn we als Lumen Christi? Onze missie!	3
3. Waar houden we als team rekening mee? Verwachte ontwikkelingen	4
3.1 Waar zijn we nu? Uitgangssituatie	4
3.2 Waar gaan we naartoe? Verwachtingen	5
4. Waar willen we naartoe?	8
4.1 Scenario's voor de pastorale organisatie	8
4.2 Keuze voor scenario 3	9
4.3 Differentiatie van het pastoraal programma	10
4.4 Parochiebestuur, verhouding bestuur en pastoraal team	11
4.5 Verhouding pastoraal team en pastoraatsgroepen	12
4.6 Taken pastoraatsgroepen en locatieraden	12
5. Concrete beleidsvoornemens voor de periode 2014-2017	14

Bijlage: 1. *KASKI cijfers en prognoses Lumen Christi 2008-2020*
2. *Aantal bezoekers in weekendvieringen 2010 t/m 2013*

Definitieve versie 12 februari 2014

1. Inleiding: Waarom een nieuw pastoraal beleidsplan?

Iedere betrokken parochiaan kan het zien; als Kerk hebben we te maken met een situatie van krimp op bijna alle terreinen. Het aantal mensen dat op regelmatige basis deelneemt aan vieringen en kerkelijke activiteiten wordt kleiner, er is vergrijzing, het aantal vrijwilligers neemt af en veel vrijwilligers hebben meerdere taken (stapelvrijwilligers).

Daarnaast verandert onze samenleving. Er is weinig behoefte bij jongere generaties aan ons klassieke programma van veel vieringen en grootschalige activiteiten. Er is zeker behoefte aan spiritualiteit en zingeving, maar wij hebben die omslag naar een samenleving van mensen die steeds meer individueel op zoek zijn naar God en zingeving, nog niet of onvoldoende gemaakt.

Ook is het huidige pastoraal team een stuk kleiner dan toen *Lumen Christi*, als nieuwe fusie-parochie, begon. Het team zal in de toekomst kleiner worden.

Het aartsbisdom reageert op de krimp situatie met steeds verdergaande schaalvergroting, samenvoeging van parochies en pastorale teams. Samenwerking en samenvoeging met "onze burens" is nu nog niet aan de orde, maar verschillende parochies in Twente bevinden zich wel in die fase. We kunnen ons hier niet van afsluiten.

Onder andere deze ontwikkelingen dwingen ons na te denken over de nabije toekomst en verplichten ons ingrijpende keuzes te maken om een vitale parochie te kunnen blijven. Regeren is vooruitzien, horen we wel eens. Dat geldt ook voor een parochie. **Dit beleidsplan is geschreven voor de komende drie jaren.**

Hoe de toekomst er ook uit zal zien... duidelijk is dat geloofsgemeenschappen elkaar hard nodig zullen hebben op bijna elk terrein. *Samenwerking* over de grenzen van de eigen geloofs- en dorpsgemeenschap heen zal het sleutelwoord zijn om in de toekomst een vitale parochie te kunnen blijven.

Dit zal, zo denken wij, voor velen niet eenvoudig zijn. Het valt ons op dat veel parochianen moeite hebben *over de grens* van hun locatie te denken. Toch zal dit nodig zijn.

Regelmatig horen wij dat betrokken parochianen niet goed snappen waarom al deze ingrijpende veranderingen plaatsvinden. Men plaatst vraagtekens bij het tempo waarin al deze veranderingen doorgevoerd moeten worden. Geluiden als *bij ons gaat het nog prima, of we hebben genoeg vrijwilligers en de kerkbijdrage is toch goed* horen wij regelmatig. De noodzaak om pastorale en organisatorische veranderingen door te voeren worden nog niet overal gevoeld.

Vele parochianen hebben de fusie tot *Lumen Christi*, nog maar zo kort geleden, als *opgelegd van boven* ervaren en voelden zich bij het fusieproces niet betrokken. Dit heeft bij velen gevoelens van boosheid of zelfs onverschilligheid teweeg gebracht. Ditzelfde gevoel ervaren velen nu weer. Het pastoraal team beseft dit terdege! Toch is het onze verantwoordelijkheid leiding te geven aan een proces dat onze parochie toekomstbestendig maakt. Veranderingen in kerk en samenleving gaan zo snel dat wij niet stil kunnen zitten en doen alsof deze veranderingen ons niet raken. We zullen nieuwe wegen moeten gaan. Daarbij willen wij het uiterst mogelijke doen om het goede te behouden.

Wij verwachten dat we met waarschijnlijk minder mensen en middelen, optimistisch en hoopvol katholiek kunnen zijn! Wij willen een vierende, lerende en dienende geloofsgemeenschap zijn waar ieder mens welkom is!

2. Wie zijn we als Lumen Christi? Onze missie!

Met de naamkeuze van onze nieuwe paus zien we dat velen denken dat de naam Franciscus een programma in kan gaan houden. Franciscus van Assisi brengen we terecht in verband met eenvoud, oprechtheid en liefde voor de schepping. Vol verwachting zijn veel katholieken dan ook wat paus Franciscus zal gaan betekenen voor onze kerk.

Zo is het ook met een naam van een parochie. Bij de fusie is gekozen voor de naam Lumen Christi, Licht van Christus. Deze naam houdt een visie op pastoraat en een opdracht in.

Jezus zegt: Ik ben het licht van de wereld. Wie Mij volgt gaat zijn weg niet in duisternis, maar zal het ware levenslicht bezitten. Johannes 8,12

Jullie zijn het zout van de aarde. Maar als het zout krachteloos wordt, waar moet je dan nog mee zouten? Het deugt alleen nog maar om weggegooid en door mensen vertrapt te worden. Jullie zijn het licht van de wereld. Een stad kan niet verborgen blijven als ze boven op een berg ligt. Je steekt een lamp niet aan om haar onder korenmaat te zetten, maar je zet haar op een kandelaar en dan schijnt ze voor allen in huis. Laat zo jullie licht schijnen voorde mensen, opdat ze jullie goede werken zien en jullie Vader in de hemel verheerlijken. Matteüs 5,13-16

Jezus is het licht van de wereld en Hij gaat ons voor. Wij delen in dat licht. En met *wij* worden *alle* gelovigen bedoeld! De boodschap van Jezus mogen we niet wegstoppen, omdat deze boodschap van licht ons de weg wijst naar het volle leven, over de grens van de dood heen. Sterker, we moeten het licht op een kandelaar zetten, zodat iedereen het kan zien en tot geloof kan komen.

In het Matteüs-evangelie lezen we dat wij het zout der aarde moeten zijn en het licht van de wereld. Dit betekent volgens ons dat we licht en warmte moeten uitstralen als parochianen. Dit vraagt om een eensgezinde, getuigende en diaconale houding in de wereld. Zichtbaar en herkenbaar.

De naamgeving van onze parochie verwijst ook naar de levende cultuur van de Paasvuren in onze streek. Deze vuren zijn een symbool van wat we als parochie voor elkaar en de samenleving willen zijn: Licht! Want als gelovigen staan we voor overwinning van het licht op al wat duister is in eigen leven en om ons heen. We willen in navolging van de verrezen Christus overwinnaars zijn van het duistere en kwade in onszelf en in de samenleving, en meewerken aan verlossing, troost en verlichting.

Concreet betekent dit dat we op plaatsen, waar dat kan, aanwezig willen blijven en ons niet terugtrekken in onze schulp. Onze boodschap, de boodschap van Jezus, mag gehoord en gezien worden. Hiervoor zullen we nieuwe wegen moeten gaan, nieuwe initiatieven nemen, plekken bezoeken die we nog niet bezochten en meer mensen verantwoordelijk maken voor het pastoraat, met name binnen onze pastoraatsgroepen.

Ons motto: Licht van Christus dat ons aansteekt, dat voor ons uitgaat en ons de weg wijst.

3. Waar houden we als team rekening mee? Verwachte ontwikkelingen

Dit beleidsplan is geschreven voor de komende **drie jaren** (2014-2017). De toekomstige ontwikkelingen voorzien wij voor deze periode, maar deze zullen zich daarna ongetwijfeld doorzetten.

3.1 Waar zijn we nu? Uitgangssituatie (zie bijlage 1)

Volgens de cijfers van het KASKI (dat zich baseert op cijfers aangereikt door onze eigen tellingen) bestaat onze parochie (zeven geloofsgemeenschappen) anno 2012 uit 16128 rooms katholieken. In 2008 waren dit er 16319, een geringe afname.

Het kerkbezoek is in die vijf jaren dramatisch afgenomen van gemiddeld 2073 kerkgangers in 2008 (12,7%) naar 1449 in 2011 (9%) en 1279 kerkgangers in 2012 (7,9%). Een eenvoudige op- en aftelsom laat zien dat in 2012 een groot gedeelte van de ingeschreven parochianen zelden tot nooit een reguliere weekendviering bezoekt.

Voor 2020 geeft het KASKI als verwachting een gemiddeld aantal kerkgangers van 1255. Het KASKI geeft als prognose voor 2015 een aantal kerkgangers van 1575. Dit laatste aantal kerkgangers hebben we in 2011 al niet meer gehaald. Met andere woorden: de voorspellingen waren te positief.

Opmerkelijk zijn de verschillen, zowel absoluut als relatief, per locatie. Enkele voorbeelden: In Beuningen wordt in 2008 een gemiddeld kerkbezoek opgegeven van 90 parochianen, of te wel 27,3% van het totale aantal ingeschreven parochianen. In 2012 worden gemiddeld 21 kerkgangers geteld, een afname van ruim 75% in minder dan vijf jaren. In De Lutte worden in 2008 gemiddeld 435 kerkgangers geteld en in 2012 239. In Ootmarsum werden in 2008 gemiddeld 292 kerkgangers geteld, in 2012 nog 191.

Deze cijfers gaan nadrukkelijk over het gemiddeld kerkbezoek in een doorsnee weekeinde. Door bijzondere vieringen kunnen er uitschieters naar boven **en** beneden zijn. Ook zijn bezoekers aan extra vieringen, bezoekers aan doopvieringen en dergelijke in de regel niet meegeteld.

Enkele locaties hebben ons inziens, over meerdere jaren, te hoge aantallen kerkgangers opgeven.

Het KASKI komt voor 2012 op 1509 vrijwilligers in onze parochie. In ons vrijwilligerskader zijn alle leeftijdsgroepen vertegenwoordigd al zijn de ouderen in de meerderheid. Tieners en twintigers zijn sterk ondervertegenwoordigd. Jongere vrijwilligers participeren minder frequent of zetten zich in voor een concrete taak en/of voor een bepaalde tijd (bijv. vormselwerkgroep).

Opvallend is dat ook in onze parochie er meer vrijwilligers zijn dan regelmatige kerkgangers. Dat betekent dat een deel van onze parochianen hun kerkbetrokkenheid op een andere wijze invullen dan door bezoek aan vieringen.¹

Iedere geloofsgemeenschap heeft een eigen locatieraad en pastoraatsgroep. In de praktijk komen de meeste pastorale en bestuurlijke onderwerpen aan de orde in de locatieraden. De taken van de pastoraatsgroepen zijn niet altijd even helder. Meerdere locatieraden, pastoraatsgroepen en werkgroepen hebben leden en vrijwilligers met vele dienstjaren en er is weinig doorstroming.

---

¹ In verband met de overzichtelijkheid zijn voor dit onderdeel de cijfers genomen van: *KASKI cijfers en prognoses Lumen Christi 2008-2020*. Bijgevoegd treft u aan het totaal overzicht van de telweekeinden weken 42 t/m 47 2010-2013 Lumen Christi.

Locaties: Beuningen – De Lutte – Denekamp – Lattrop – Noord-Deurningen - Ootmarsum - Tilligte

Op het gebied van liturgie en catechese kennen bijna alle geloofsgemeenschappen actieve werkgroepen en vrijwilligers, ook met veel jonge mensen. Niettemin zien we hier grote lokale verschillen: In sommige geloofsgemeenschappen bestaat er een degelijke infrastructuur (werkgroep gezinsvieringen, gezamenlijk overleg, kindervieringen, jeugdkoren, misdienaars, goed contact met school) van waaruit opgebouwd kan worden. Op andere plaatsen bestaat zo iets niet.

Het is voor sommige geloofsgemeenschappen moeilijk voldoende parochieel voorgangers te vinden voor weekeinde-vieringen en uitvaartvieringen. Voorgangers uit andere geloofsgemeenschappen en de pastores worden hier dan vaker ingezet.

In bijvoorbeeld Lattrop is het moeilijk gebleken voldoende vrijwilligers te vinden om de catechetische werkgroepen te versterken. Vaak bestaan 'werkgroepen' uit slechts een of twee mensen, vaak met vele dienstjaren. Ook bestaan in Lattrop, Beuningen en De Lutte geen jeugdkoren meer. Voor de betrokkenheid van jeugd bij het kerk-gebeuren en het ontwikkelen van bijzondere vieringen voor kinderen en jonge gezinnen is dit een groot probleem.

Er zijn locaties waar onvoldoende (lokale) leiding lijkt te zijn met betrekking tot het werven van parochianen voor werkgroepen en vernieuwing van het lokale pastorale programma. Ontbreekt hier deskundigheid? Vaak ontbreekt aansturing en overzicht, ontstaan groepen spontaan of moet een werkgroep uit een buurlocatie helpen. Het is ook mogelijk dat pogingen om nieuwe vrijwilligers te werven niet succesvol waren.

In profielberaden wordt op parochieniveau samengewerkt, maar meestal wordt erg lokaal gewerkt. Op het gebied van diaconie bestaan meer parochiebrede werkgroepen en verbanden.

Onze parochie beschikt over een parochiebestuur en een pastoresteam: Vier pastores; een priester met een voltijds aanstelling, een permanent diaken met een deeltijds aanstelling en twee pastoraal werkers met beide voltijds aanstellingen.

Daarnaast beschikt de parochie over een professioneel secretariaat t.b.v. de parochie, pastores en bestuur. Lokale secretariaten staan in verbinding met het parochiesecretariaat.

Onze parochie kent een website, maar geen parochieblad. Er bestaan zeven lokale parochiebladen. Een enkel locatieblad verschijnt niet gelijktijdig met andere bladen. Dit is niet bevorderlijk voor een goede informatievoorziening en het besef een parochie te zijn. Er is nog geen sprake van een goed PR-beleid.

Over het algemeen kan het gehele pastorale aanbod (liturgisch, catechetisch en ook diaconaal) geschetst worden als klassiek met hier en daar vernieuwende initiatieven.

Het kerkbezoek neemt nog steeds af. Ondanks het kleine aantal kerkgangers (plusminus 8%) gaat een disproportioneel groot deel van de tijd (van pastores en vrijwilligers) uit naar vieringen en het voorbereiden daarvan.

De deelname aan de initiatiesacramenten is nog steeds algemeen gebruikelijk, al is dit aan het veranderen.

3.2 Waar gaan we naartoe? Verwachtingen

a. Afname participatie

Het pastoraal team van Lumen Christi houdt de komende jaren rekening met een lichte daling van het aantal nominale katholieken en een sterke daling van het aantal katholieken dat regelmatig (eens per week of twee weken) een reguliere viering zal bezoeken. Ook het aantal vrijwilligers zal **sterk** dalen. Deze verwachtingen baseren wij op grond van KASKI-prognoses (zie bijlage 1), eigen Secretariaat – Nicolaasplein 2- 7591 MA Denekamp -Tel. 0541-35 35 51 - Fax 0541-35 63 80 - secretariaat@lumenchristi.nl

Locaties: Beuningen – De Lutte – Denekamp – Lattrop – Noord-Deurningen - Ootmarsum - Tilligte

jaarlijkse telweekeinden, en het feit dat de huidige kerkgangers in meerderheid ouder zijn en er geen nieuwe generatie hun plaats inneemt.

b. Vergrijzing en ontvolking

In de media lezen we regelmatig dat het platteland ontvolkt en vergrijsd. Twente is weliswaar geen ernstige krimpregio zoals Noordoost-Groningen en Zuid-Limburg, maar met name de dorpen in onze streek zullen de komende jaren minder inwoners tellen en onder de bevolking zullen minder jongeren zijn. Voorzieningen zoals een winkel, huisartspraktijk, postkantoor, bank, kinderopvang en/of peuterspeelzaal en basisschool zijn vaak al verdwenen, gaan verdwijnen of hebben het moeilijk. Deze dorpen zullen hierdoor waarschijnlijk minder aantrekkelijk worden voor jonge gezinnen om zich te vestigen en jonge afgestudeerden zullen minder snel naar hun dorp terugkeren.

Deze ontwikkelingen zijn zichtbaar in onze geloofsgemeenschappen: Het aantal dopelingen is afgenomen. Dit is het duidelijkst zichtbaar in de vier kleine geloofsgemeenschappen (minder dan tien, soms minder dan vijf dopelingen per jaar). Het hoeft niet te verbazen dat het aantal nieuwe leerlingen op de dorpsscholen vergelijkbare aantallen kent. Op den duur, en dat is nu al zichtbaar, zijn er minder communicanten, vormelingen, (jeugd)kooleden en staan ook parochieactiviteiten voor kinderen en gezinnen onder druk.

In de drie grote locaties (Denekamp, Ootmarsum en De Lutte) is het aantal dopelingen ook minder dan vijf of tien jaren geleden, maar we spreken nog over grote aantallen (dertig of veel meer). Daarnaast kennen deze drie plaatsen meer voorzieningen en worden er, in meer of mindere mate, nieuwe huizen gebouwd.

c. Jeugd en jongeren

Veel kinderen in onze parochie komen door hun eerste heilige Communie en Vormsel, via de scholen, koren, misdienaargroepen en gezinsvieringen in meer of mindere mate in contact met de parochie. Na hun Vormsel en overgaan naar het voortgezet onderwijs neemt dit contact af. Wij verwachten dat dit zo zal blijven. De pastores horen vaak dat het jongerenpastoraat veel meer aandacht moet krijgen. Dat vinden wij ook! Anderzijds willen wij de verwachtingen ten aanzien van jongerenpastoraat voor de jeugd, na de basisschoolleeftijd, temperen. De tijdgeest legt daarop een zware druk, evenals het ontbreken van aansprekende drijvende krachten daarvoor, binnen zowel het pastoraal team als het vrijwilligerskader. We moeten niet verwachten dat kinderen en jongeren op dezelfde wijze aan het parochieleven deelnemen als een deel van de oudere parochianen nu nog doen. Maar we verwachten dat een klein deel van de jeugd bij de parochie betrokken wil zijn of worden. Wij zien namelijk dat er wel degelijk behoefte bestaat aan vieringen en activiteiten voor kinderen, jongeren en gezinnen. Het pastoraal team en parochiebestuur willen aan jeugd, jongeren en gezinnen prioriteit geven.

d. Vrijwilligers

Het werven van vrijwilligers zal moeilijker worden. Maar we zien ook dat het actief en persoonlijk benaderen van (jonge) mensen wel werkt. We hebben dit het afgelopen jaar gezien in onder meer Ootmarsum en De Lutte, waar nieuwe (jonge) vrijwilligers zijn gevonden voor de doopwerkgroepen, locatieraad en kostergroep. Ook zijn er twee tienerkoren (Denekamp en Ootmarsum) ontstaan. We kunnen en mogen onze zegeningen tellen!

e. Financiën

De financiële middelen van de parochie zijn nog toereikend te noemen, al zien we wel lokale verschillen. Er zijn locaties waar de financiën wel degelijk onder druk staan. We zijn geen profeten, maar het is in onze ogen realistisch aan te nemen, gezien het landelijke beeld, dat de financiële situatie de komende jaren zal verslechteren.

f. Samenvoeging parochies en sterke afname beschikbare pastores

Op meerdere plekken in ons bisdom worden pastorale teams samengevoegd en gaan parochies

Secretariaat – Nicolaasplein 2- 7591 MA Denekamp -Tel. 0541-35 35 51 - Fax 0541-35 63 80 - secretariaat@lumenchristi.nl

Locaties: Beuningen – De Lutte – Denekamp – Lattrop – Noord-Deurningen - Ootmarsum - Tilligte

samenwerken of fuseren en worden kerkgebouwen gesloten. Hierdoor worden parochies gecreëerd met soms wel vijftien geloofsgemeenschappen. Redenen hiervoor zijn afname van de kerkbetrokkenheid, afnemende financiële middelen, maar ook het afnemend aantal pastores.

In de komende twee à drie jaren zal een derde van alle pastoraal werkers met pensioen gaan. Zeer recent heeft de aartsbisschop besloten te stoppen met de toe-leiding voor pastoraal werkers. Dit betekent dat er geen pastoraal werkers bij zullen komen voor het parochiepastoraat. Het aartsbisdom Utrecht is tevens gestopt met het opleiden en wijden van betaalde (bezoldigde) permanent diakens. Het aantal priesterstudenten en nieuwe priesters is heel beperkt. We zullen steeds minder een beroep op onze emeriti kunnen doen.

Pastorale teams zullen kleiner worden en vervolgens samengevoegd met andere teams. Zo zal een groter team ontstaan voor een heel grote parochie.

Voor de komende jaren is ons weliswaar een eigen pastoor toegezegd, maar het team vergrijsd grotendeels (drie teamleden zijn 60+ en een dertiger). De teambezetting is momenteel nog volledig, maar in een kwetsbaar evenwicht.

Bovendien is ook op onze parochie het bisdombeleid met betrekking tot liturgie en bestuur van toepassing. Beleid dat de rol van de pastoor sterk benadrukt rondom eucharistische liturgie en bestuurlijke organisatie. Aan dat beleid zijn wij gehouden.

g. Keuzekerk

Na de massale volkskerk van de jaren 50 en 60 is de vrijwilligerskerk ontstaan. Mondige vrijwilligers gingen een steeds actievere rol vervullen in vele facetten van kerk-zijn. Voor deze mensen was en is kerklidmaatschap een vanzelfsprekende zaak. Feitelijk zitten we nu in de overgang naar weer een nieuw type, de zogenaamde keuzekerk.

Zeker in onze streek zullen velen met weemoed terug zien op wat was: Bijna iedereen lid van de kerk, meerdere vieringen in weekend en door de week en een welhaast vanzelfsprekende rol van de kerk bij plaatselijke gebruiken en tradities. In onze streek zijn elementen van zowel volkskerk als vrijwilligerskerk nog zichtbaar aanwezig.

Maar ontkerkelijking, individualisering, grote mobiliteit, veranderingen in het maatschappelijk en politieke leven, andere rol van het katholiek basisonderwijs e.a. zorgen er voor dat de bijna vanzelfsprekende rol van de kerk op dit moment sterk aan het veranderen is.

De kerk van de toekomst zal een kleine keuzekerk worden: Je moet er voor kiezen om er deel van uit te maken. Mensen zullen een positieve keuze voor het geloof en de kerk moeten maken in plaats van een vanzelfsprekende en misschien weinig doordachte deelname. Mensen bepalen zelf ook hoe lang, wanneer en waaraan ze zullen deelnemen. De keuze wordt mede ingegeven door de levensfase van mensen en welke thema's daarin aan de orde zijn. Daarom zullen wij ons als kerk ook veel flexibeler en in zekere zin *marktgericht* dienen op te stellen.

4. Waar willen we naartoe?

Wij moeten ons voorbereiden op wat komen gaat. Naar de toekomst kijken van de eigen geloofsgemeenschap en dorpskerk vraagt lef!

Wij zijn overtuigd van de kracht van het katholieke geloof in onze streek. Ook vertrouwen wij er op dat, ondanks krimp en vergrijzing, onze parochie vitaal en aantrekkelijk kan blijven in de toekomst. We zullen wel een kleine kerk zijn.

Om vitaal en aantrekkelijk te worden en te blijven moeten we onze bestaande structuur, organisatiemodel, vieringen en activiteiten, kortom ons pastoraal programma kritisch tegen het licht houden.

De tijden zijn veranderd, de wijze waarop mensen participeren in het parochieel leven is grondig veranderd en behoeft aanpassing aan de huidige tijd. Een tijd waarin mensen zelf kiezen en zich veel minder vanzelfsprekend binden aan verenigingen en verbanden. Een tijd ook waar de kerk niet de enige speler is op de *religieuze markt*. Veel mensen zijn op zoek naar zingeving, spiritualiteit en God, maar velen ook niet. Voor vele moderne mensen is de katholieke kerk niet de vanzelfsprekende plaats om naartoe te gaan. De kerk behoort *ook* tot de mogelijkheden. Dit moeten we onder ogen zien.

In dit licht zullen we, naast het kernprogramma dat hopelijk blijft, nieuwe activiteiten moeten gaan ontwikkelen. Wij zullen ons moeten richten op activiteiten die toekomst hebben op plekken die toekomst hebben. De investering in nieuwe activiteiten zal onvermijdelijk ten koste gaan van bestaande activiteiten. Dit betekent dat wij afscheid zullen moeten nemen van bepaalde zaken en gebruiken. Zaken waar we aan gewend zijn geraakt en die velen erg dierbaar zijn.

4.1 Scenario's voor de pastorale organisatie

Het pastoraal team van *Lumen Christi* en het parochiebestuur hebben o.l.v. dhr. Henk Brussel, besloten tot gesprekken met vertegenwoordigers van de zeven locaties. Op 1 juni 2013 heeft er een conferentie plaatsgevonden met vertegenwoordigers van de meeste locaties. Op deze conferentie is uitgebreid gesproken over de toekomst van de parochie.

De genoemde verwachte ontwikkelingen zijn uitgebreid, plenair en in groepen, besproken, bediscussieerd en breed onderkend.

Het pastoraal team heeft vier scenario's ontwikkeld en voorgelegd aan de deelnemers met de bedoeling om overeenstemming te bereiken over een van deze scenario's.

De scenario's:

1. Concentratie op 1 bestaande plek (Denekamp). Op deze plek zal het kernprogramma uitgevoerd worden, op de andere locaties niet meer.
2. Behoud. We houden het bestaande in stand, kerkgebouwen blijven in gebruik en er blijft een lokaal vrijwilligerskader. Pastoraal team zal, met inachtneming van de eisen voor het Eucharistisch Centrum, naar vermogen overal vieringen en activiteiten verzorgen en ondersteunen.
3. Clustering van kleinere locaties met de grotere. Lattrop en Tilligte zullen met Ootmarsum een cluster gaan vormen; Noord Deurningen, Beuningen en De Lutte met Denekamp. Geloofsgemeenschappen blijven bestaan maar binnen een cluster zal de grootste locatie een centrale functie hebben.

Locaties: Beuningen – De Lutte – Denekamp – Lattrop – Noord-Deurningen - Ootmarsum - Tilligte

4. *Spiritueel Centrum*. Een veelzijdig centrum voor spiritualiteit, zingeving, ontmoeting en liturgie op een uitnodigende en centrale plek in de parochie.

4.2 Keuze voor scenario 3

De parochie Lumen Christi kent zeven locaties met drie grote(re) en vier kleine geloofsgemeenschappen. Er zijn substantiële verschillen tussen de geloofsgemeenschappen, maar we mogen aannemen dat er in de grotere locaties –getalsmatig- meer kerkgangers, meer jonge gezinnen en vrijwilligers, meer catechetische en diaconale activiteiten, zullen blijven.

Daarom is gekozen voor clustering, scenario 3:

1. Noord-Deurningen, Beuningen, De Lutte en Denekamp gaan een cluster vormen.
2. Tilligte, Lattrop en Ootmarsum vormen het tweede cluster.

Uitleg van scenario 3

Op elk gebied zal intensief samengewerkt moeten gaan worden om elkaar te helpen, op sterkte te blijven en nieuwe initiatieven te kunnen nemen.

Parochianen en vrijwilligers zullen bereid moeten zijn deel te nemen aan vieringen en activiteiten op andere locaties. Dit vraagt een grote cultuuromslag, daar zijn wij ons van bewust, maar is noodzakelijk.

Binnen de clusters zullen de grootste locaties een centrale functie krijgen. In *Lumen Christi* zullen dit Ootmarsum, Denekamp en De Lutte zijn. Daar zullen de wekelijkse (eucharistie- of woord- en communie)vieringen zijn waarin meestal een teamlid voor zal gaan. Ook andere belangrijke vieringen zullen op termijn op deze locaties plaats moeten vinden. We denken aan doopvieringen, eerste Heilige Communie, Vormsel, Pasen etc.

Op dit moment onderscheidt het Eucharistisch Centrum zich van andere locaties enkel door de vaste eucharistieviering op zondag en het presenteren of installeren van nieuwe pastores. Ook het afscheid nemen van pastores vindt nu in de Sint Nicolaaskerk plaats. De rol van ons Eucharistisch Centrum (Denekamp) zal de komende jaren goed doordacht gaan worden en meer vorm krijgen.

Dit alles kan de indruk wekken dat de vier kleine locaties bewust vergeten worden. Dit is niet het geval al gaan de kleine locaties de keuze voor drie hoofdlocaties zeker merken.

De kleine locaties zullen zeker de mogelijkheid blijven houden om te vieren en activiteiten te organiseren. Het blijft mogelijk om woord- en communievieringen en andersoortige vieringen te organiseren, voorgegaan door parochieel voorgangers. Leden van het pastoraal team zullen hier minder frequent in voor kunnen gaan. Regelmatig maar beperkt zal er een eucharistieviering kunnen zijn in het weekeinde en door de week.

Voor de vitaliteit van iedere geloofsgemeenschap geldt dat geïnvesteerd moet worden in het werven en opleiden van parochianen. Het gaat om voorgangers voor zowel weekeinde-vieringen als uitvaartvieringen. Maar ook voldoende parochianen die bereid zijn lid te worden van pastoraatsgroepen, locatieraden, catechetische of diaconale werkgroepen en koren. Voor de vitaliteit is de lokale geloofsgemeenschap verantwoordelijk. Om concreet aan te kunnen geven waar een geloofsgemeenschap sterk of zwak in is zal er een analyse gemaakt moeten worden. Aan de hand van deze analyse komen we tot beleid: Wat moet anders? Wat gaat goed en wat niet? Is er ruimte voor verbetering of is de geloofsgemeenschap spreekwoordelijk *door het ijs gezakt*?

Locaties: Beuningen – De Lutte – Denekamp – Lattrop – Noord-Deurningen - Ootmarsum - Tilligte

Wij verwachten dat binnen scenario 3 er meer ruimte en tijd geschapen wordt om (ver)nieuwende initiatieven te kunnen nemen. Een kleiner pastoraal team zal zich kunnen beperken tot het gebied van liturgie en zich richten op de kerntaken van pastoraat.

Opvallend: Scenario 3 met een spiritueel centrum

Op de bijeenkomst van 1 juni bestond grote consensus over het gekozen scenario. Opvallend was dat een combinatie van scenario 3 met een spiritueel centrum (scenario 4) aantrekkelijk leek. Een spiritueel centrum met een divers aanbod, centraal gelegen en met een grote uitstraling naar de omgeving. Het pastoraal team en het parochiebestuur zullen de mogelijkheden van een dergelijk spiritueel centrum serieus onderzoeken door een kerngroep op te richten.

4.3 Differentiatie van het pastoraal programma

Het laatste decennium is het diocesaan beleid gericht geweest op de organisatie van het pastoraal beleid in zogenaamde profielen: Een pastoraal team moest bestaan uit minstens vier pastores die, ieder afzonderlijk, profielhouder waren voor respectievelijk liturgie, catechese, gemeenschapsopbouw en diaconie. Een belangrijk doel van dit beleid was om elk profiel voldoende professionele aandacht te geven. Met een *geprofileerd* team zou geen van vier pastorale profielen ondersneeuwen.

Keerzijde van dit beleid was dat profielhouders zich exclusief op hun profiel gingen richten.

Het huidige en toekomstige beleid met betrekking tot zowel pastoraal programma als pastorale organisatie richt zich op drie onderdelen:

- 1. Kerntaken**
- 2. Nabijheid**
- 3. Ondernemerschap**

Hieronder lichten wij deze drie onderdelen toe.

Kerntaken

Concreet gaat het om: Eucharistievieringen, Woord- Communievieringen, spirituele vorming en begeleiding van vrijwilligers/parochianen, sacramentenvoorbereiding (catechese), uitvaarten, individueel pastoraat, caritas/noodhulp.

1. Het pastoraal team voert deze taken uit samen met parochieel voorgangers.
2. In alle gevallen is het pastoraal team verantwoordelijk voor het (garanderen) van het aanbod en de uitvoering.
3. Kerntaken worden door het pastoraal team uitgevoerd op drie locaties in de twee clusters: Denekamp/De Lutte en Ootmarsum.

Nabijheid (zie ook 4.5)

Onder *pastoraat van de nabijheid* wordt vaak verstaan de pastor die beschikbaar en zichtbaar is in de geloofsgemeenschap: De pastores moeten zichtbaar en beschikbaar zijn, horen wij vaak! Maar de tijden
Secretariaat – Nicolaasplein 2- 7591 MA Denekamp -Tel. 0541-35 35 51 - Fax 0541-35 63 80 - secretariaat@lumenchristi.nl

Locaties: Beuningen – De Lutte – Denekamp – Lattrop – Noord-Deurningen - Ootmarsum - Tilligte

zijn veranderd: De vragen van parochianen zijn veranderd en de tijd dat elk dorp een pastoor en een of meerdere kapelaans had, is voorgoed verleden tijd. Nu delen we een priester voor zeven geloofsgemeenschappen. Hij is tevens het enige teamlid dat in de parochie woont. Pastores zijn – letterlijk – meer op afstand komen staan.

Wij verstaan onder *pastoraat van de nabijheid* dan ook de verantwoordelijkheid van de lokale geloofsgemeenschap om nabij te zijn. Dit door activiteiten te verzorgen die in die nabijheid (en ook dichtbij) kunnen voorzien. Uitvoerder en vormgever van deze belangrijke pastorale taak is de lokale pastoraatsgroep. De pastoraatsgroep is verantwoordelijk, samen met aan deze groep verbonden bezoekgroepen, ouderenpastoraat, bijbel- en/of gespreksgroepen.

1. De pastoraatsgroepen binnen een cluster stemmen jaarlijks met elkaar af wat samen gedaan kan worden.
2. De pastoraatsgroep zorgt jaarlijks voor een zgn. jaarplan. Dit plan wordt afgestemd met pastoresteam, locatieraad en parochiebestuur in verband met begroting.

Ondernemerschap

Wij kiezen er voor de *kerntaken* te concentreren in Denekamp/De Lutte en Ootmarsum. Zo hopen we met de huidige teambezetting, met een kleiner pastoraal team in de toekomst en met minder of geen emeriti, het kernprogramma voor de komende drie jaren te kunnen garanderen.

Wij leggen de *pastorale nabijheid* nadrukkelijk in de handen van de lokale geloofsgemeenschappen.

Hierdoor scheppen wij tijd en ruimte voor *Ondernemerschap*.

Dit ondernemerschap houdt *vernieuwing* in. Vernieuwing op alle gebieden van het pastoraal programma. Het is de bedoeling dat alle parochianen in deze vernieuwing kunnen participeren.

Concreet denken wij **onder andere** aan:

1. Spiritueel Centrum (zie 4.2)
2. Prioriteit aan jeugd, jongeren en gezinnen (zie 3.2.c)

4.4 Parochiebestuur, verhouding bestuur en pastoraal team

Parochiebestuur

Ons parochiebestuur bestaat uit deskundige mensen uit de breedte van onze parochie. Het parochiebestuur is en blijft verantwoordelijk voor:

1. Het scheppen van voorwaarden zodat het pastoraal beleid uitgevoerd kan worden. Het parochiebestuur stelt middelen ter beschikking en voert beleid om de middelen ook op langere termijn te garanderen.
2. Samen met het pastoraal team waken over de identiteit van de parochie wat betreft missie, visie en beleid zoals in het pastoraal beleidsplan is aangegeven.
3. Het bewaken van de eenheid en het versterken van de band tussen de zeven geloofsgemeenschappen die deel uitmaken van onze parochie.

Verhouding bestuur en pastoraal team

De pastoor is voorzitter van zowel parochiebestuur als pastoraal team. Hij is als het ware de verbindende schakel tussen deze twee groepen.

Het is zeer nuttig gebleken dat een lid van het parochiebestuur regelmatig contact heeft met een lid van het pastoraal team over bestuurlijke (pastoor en vice-voorzitter) of pastoraal inhoudelijke zaken (profielhouders catechese of opbouw en diaconie). Zo zijn de lijnen kort, kan men elkaar helpen en worden misverstanden vermeden.

4.5 Verhouding pastoraal team en pastoraatsgroepen

De pastores verwachten (met de nodige voorzichtigheid) dat de samenstelling van het huidige team de komende beleidsperiode niet wezenlijk zal veranderen.

Hetzelfde geldt voor de verwachte regionale samenwerking met de St. Plechelmusparochie (Oldenzaal e.o.).

Dit heeft gevolgen voor de verhouding tussen pastores en pastoraatsgroepen.

Zoals geschreven in 4.3 *Nabijheid* zal de plaatselijke gemeenschap verantwoordelijk worden voor pastorale nabijheid. Het pastoraal team wordt in haar pastoraal werk bijgestaan door de zeven pastoraatsgroepen.

De pastoraatsgroepen binnen een cluster gaan samenwerken.

Concreet zal een lid van het pastoraal team worden aangewezen om met enige regelmaat deel te nemen aan pastoraatsgroepvergaderingen. Dit om op de hoogte te zijn van elkaars werkzaamheden, voor wederzijds advies en als schakel met het pastoraal team.

Eerstelijns en tweedelijns

Voor parochianen moet duidelijk zijn dat men met vragen of adviezen bij de lokale pastoraatsgroep en het secretariaat terecht kan. Dit noemen we *eerstelijns* contact. Pastoraatsgroepen en bezoekgroepen moeten alert zijn op vragen en signalen vanuit de geloofsgemeenschap en samenleving. De leden van deze groepen zijn *oren en ogen* van de geloofsgemeenschappen *en* van de pastores. De pastores werken meer en meer *tweedelijns*. Dat wil zeggen dat mensen met vragen over zingeving, geloofsvragen, kortom professioneel pastorale zaken, via pastoraatsgroepen en secretariaten doorverwezen worden naar de pastores.

4.6 Taken pastoraatsgroepen en locatieraden

In de zeven geloofsgemeenschappen is een situatie gegroeid dat in de locatieraden gesproken wordt over zaken aangaande vrijwilligers, liturgie, opbouw, catechese, diaconie en zaken die de financiën en gebouwen betreffen. De locatieraad is uitgegroeid tot algemeen locatiebestuur.

De werkzaamheden van de pastoraatsgroepen zijn, naar de overtuiging van pastores en parochiebestuur, onduidelijk geworden en direct contact met de pastores is er nauwelijks.

Onder pastoraat wordt **alles** gerekend wat de geloofsgemeenschap als geheel en haar leden afzonderlijk raakt en wat niet bestuurlijk/zakelijk is. Met andere woorden: Liturgie, catechese, diaconie en opbouw zijn pastorale profielen. Daarom horen deze profielen in de pastoraatsgroepen thuis.

Wij kiezen voor een scheiding tussen pastorale en bestuurlijke/zakelijke taken:

De pastoraatsgroep is lokaal verantwoordelijk voor pastorale nabijheid (bezoekwerk, ouderen- en jongerenpastoraat), liturgie, catechese, opbouw en diaconie. Vanuit deze verantwoordelijkheden is er nauw contact met de pastores en profielberaden. Een lid van het pastoraal team zal regelmatig

Locaties: Beuningen – De Lutte – Denekamp – Lattrop – Noord-Deurningen - Ootmarsum - Tilligte

vergaderingen van de pastoraatsgroep bijwonen (zie 4.5). Zo worden de pastoraatsgroepen, meer dan nu, *oren en ogen* van de pastores. Pastoraatsgroepen komen minstens een maal per maand bij elkaar.

De locatieraad is verantwoordelijk voor lokale financiën, gebouwen, administratieve zaken (secretariaten, etc.). Vanuit de locatieraad is intensief contact met het parochiebestuur. In principe zullen pastores geen vergaderingen van locatieraden bijwonen. In de praktijk komen locatieraden (plusminus) eens per twee maanden bij elkaar (in andere parochies is dit gebruikelijk).

Wij verwachten dat mensen die op dit moment in een geloofsgemeenschap verantwoordelijk zijn voor een pastoraal profiel (liturgie, catechese, diaconie en opbouw) hun werk blijven doen, maar dan onder de paraplu van de pastoraatsgroep. Mensen die nu verantwoordelijk zijn voor financiën of gebouwen zullen een locatieraad gaan vormen.

Twee of drie keer per jaar kan er gezamenlijk overleg zijn tussen pastoraatsgroep en locatieraad over onderwerpen die relevant zijn voor beide groepen.

Wij kiezen er voor dat mensen die lid zijn van een pastoraatsgroep niet ook lid zijn van een locatieraad of omgekeerd.

5. Concrete beleidsvoornemens voor de periode 2014-2017

1. Pastores en bestuur kiezen voor implementatie van scenario 3: Kerntaken naar de drie grootste geloofsgemeenschappen.
2. Pastores en bestuur kiezen voor het laten uitvoeren van een sterkte-zwakteanalyse van elke afzonderlijke geloofsgemeenschap. Dit om helder te krijgen hoe de geloofsgemeenschappen er voor staan, waar verbeteringen of aanpassingen nodig zijn. De conclusies hiervan zullen door pastores afgewogen worden t.a.v. toekomstig pastoraal beleid.
3. Pastores en bestuur kiezen er **vooral**snog voor geen kerken aan de eredienst te onttrekken. Wel zal er onderscheid worden gemaakt tussen de drie grote en vier kleine geloofsgemeenschappen (zie 5.1).
4. Pastoraatsgroepen worden verantwoordelijk voor de pastorale nabijheid, maar ook voor de lokale liturgie, catechese, opbouw, diaconie en vrijwilligersbeleid.
5. Pastoraatsgroepen gaan binnen een cluster samenwerken.
6. Een lid van het pastoresteam zal worden aangesteld om de pastoraatsgroep te ondersteunen, v.v. te adviseren en als schakel te functioneren met het team.
7. Lokale werkgroepen voor catechese, liturgie, opbouw en diaconie gaan in elk geval binnen een cluster, of parochieel, samenwerken.
8. Locatieraden worden belangrijke beheerscommissies met leden voor financiën, gebouwen, beheer e.d.
9. Pastores en bestuur richten een kerngroep op die zich gaat toeleggen op vernieuwend pastoraat (spiritueel centrum, jeugd en jongeren enz.).
10. Parochiebestuur en pastoraal team onderzoeken de mogelijkheid voor een jongerenwerker.
11. Er komt een permanent PR-beleid. Hieronder vallen de website, 1 parochieblad in plaats van 7 lokale bladen.

Het pastoraal team
Februari 2014